A°. 1825. N°. 57

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 14. Mei.

WEENEN, den 3. Mei.

De *Oostenrijksche Beobachter* deelt heden de volgende berigten mede: *Konstantinopel, den 11. April.* De tweede afdeeling der Egijptische expeditie, bestaande uit 56 schepen, met ongeveer 5000 man aan boord, is den 13. Maart van Suda uitgeloopen, en is, zonder door Grieksche vaartuigen op haren togt verontrust te worden, den 16. tusschen Coron en Modon geland. Zoodra de troepen ontscheept waren, zeilde de vloot den 20. van Coron af en bevond zich den 24. in de nabijheid van het eiland Candia, waar kort daarop eene afdeeling van 25 Grieksche vaartuigen verscheen, om hare bewegingen gade te slaan. De gezamenlijke zeemagt der insurgenten, welke in de laatste helft der maand Maart te Hijdra en Spezzia zeilree lag, bedraagt, volgens een onlangs uit Smirna aangekomen ooggetuige, 36 gewapende vaartuigen en 11 branders.

Het, kort voor het vertrek van den laatsten post, hier verspreide gerucht, dat *Ibrahim*-pacha, dadelijk na de eerste landing, eene afdeeling zijner troepen naar Navarino afgezonden en de haven en vesting in bezit genomen zou hebben, terwijl eene andere afdeeling tegen Calamata opgerukt was en deze streek bezet had, heeft zich niet bevestigd; integendeel heeft de Porte stellig berigt ontvangen, dat *Ibrahim*-pacha zich voor als nog vergenoegde, met zich in zijne stelling tusschen Coron en Modon te verschansen, om meer versterking aan manschappen, levensmiddelen en krijgsvoorraad aftewachten en middelerwijl zijne troepen gestadig te oefenen en tot lange en zware marschen voor te bereiden. Behalve eenige kleine en onbeduidende schermutselingen, waarbij van weerszijde eenige gevangenen gemaakt waren, was er tot den 20. Maart volstrekt nog geen ernstig gevecht tusschen de gelande Egijptenaren en de Grieken in Morea voorgevallen.

Van de militaire maatregelen, welke de Grieken genomen hebben, om het doordringen van *Ibrahim*-pacha te beletten, weet men hier niets stelligs; de benoeming van *Conduriotti* tot opperbevelhebber der landen zeemagt wordt niet meer in twijfel getrokken; doch volgens eenige berigten zou de regering te Napoli-di-Romania, op het verlangen der troepen, den generaal *Colocotroni* het opperbevel hebben opgedragen, die echter verklaard had, hetzelve alleen te zullen aanvaarden, onder beding, dat ook alle overige met hem te Hijdra in hechtenis genomene veldheeren, weder in vrijheid gesteld en de Romilioten, onder *Gouza*, uit de Peloponeses verwijderd werden; eene vordering, welke, om ligt te begrijpen redenen, door de thans heerschende partij is verworpen geworden.

Even onzeker is men omtrent de bewegingen van den seraskier *Redschid*-pacha en den pacha van Negroponte, bij welken, zoo als men weet, *Odysseus* zich heeft gevoegd. Theben en Athene werden den 27. Februarij, door de aannadering van een korps van 2000 Albanezen, in roer gebragt; maar spoedig vernam men, dat zij hunne rigting (van Zeitun over Mola en Talanta) naar de vesting Negroponte (Egribos) genomen hadden, werwaarts zij ter versterking waren opontboden. In het algemeen schijnt het, dat de krijgsverrigtingen dan eerst met nadruk en overeenstemming zullen begonnen worden, wanneer de seraskier van Albanien tot aan de golf van Lepanto zal zijn doorgedrongen, hetwelk tot nog toe, uit hoofde van het langdurige gestrenge weder en de menigte der in die streken gevallen sneeuw, niet heeft kunnen geschieden.

De eerste afdeeling van de hier uitgeruste vloot, is den 5. dezer, onder bevel van den riala-beg (vice-admiraal) *Tahir*-bei, naar de Dardanellen uitgezeild. Na dien tijd is er nog eene korvet van stapel geloopen, en, terwijl men het werk in het tuighuis en op de werven met ijver voortzet, is men onafgebroken bezig matrozen te pressen, om ook de overige tot uitloopen bestemde vaartuigen te bemannen.

FRANKFORT, den 10. Mei.

Een brief uit Konstantinopel, van den 11. April, meldt het volgende: » Er is zekere tijding ontvangen, dat de Egijptische expeditie, welke den 4. Maart Suda verlaten had, den 15. Maart bij Modon is geland. Men begroot het getal der beide afdeelingen, uit Arabische en Egijptische troepen bestaande, op 12 à 15.000 man; dan, vermits over het lot van de naar Navarino opgerukte troepen, die met een verlies van 3 à 4,000 man teruggeslagen werden, weinig twijfel meer bestaat, zoo begint men hier te gelooven, dat deze geheele expeditie den Grieken welligt weinig kwaad zal doen. De seraskier, *Reschid*-pacha, die over land tegen Morea zal oprukken, bevindt zich te Arta en heeft drie legerscharen gevormd, welke over Corinthe, Lepanto en Missolunghi trekken zullen. Het zal moeten blijken of de gebeurtenissen bij Navarino, geen invloed op zijne operatien zullen hebben. (Grieksche dagbladen melden, dat hij, uit hoofde van ernstige verschillen met de Albanezen, niet kan voorwaarts trekken.) De kapudan-pacha zal dezer dagen op het fregat *Muijdi Ressan* afzeilen. Eene afdeeling van 32 zeilen, uit 2 fregatten, 5 korvetten, 15 brikken en 20 goeletten bestaande, is reeds vooruitgegaan. — Voor eenige dagen is een uit Odessa aangekomen Pruissische geneesheer, dien de reis-effendi bij zich heeft genomen, tot het Islamismus overgegaan. Een Rus heeft zijn voorbeeld gevolgd, tot niet geringe verbazing van zijne geloofsgenooten."

— Volgens de Grieksche dagbladen, zijn de bewegingen der Turken te land dit jaar beter berekend, dan in eenige vorige, en wordt ook alles aangewend om de aanvallen met eene geduchte magt te doen. Missolunghi schijnt van vier zijden te zullen bestookt worden, en, naar de toebereidselen te oordeelen, moest men aannemen, dat de aanval in het laatst van Maart zou plaats hebben. De Regering van West-Griekenland heeft alle inwoners te wapen geroepen.

— Er is ook weder een Russisch gevolmagtigd minister bij het hof van Wurtemburg gekomen.

— Men schrijft den 22. April uit Napels, dat men er het buitengewone verschijnsel heeft, dat de Vesuvius sints twee dagen met sneeuw bedekt, en de thermometer van *Reaumur* plotseling van 16 tot 8 graden gedaald is.

BERLYN, den 8. Mei.

Z. K. H. Prins *Frederik der Nederlanden* is hier aangekomen.

KEULEN, den 6. Mei.

De stoomboot, de *James Wath*, die men van Antwerpen met eene aanzienlijke lading alhier verwachtte en waarvan de reis vertraagd was door een klein noodzakelijk herstel aan het werktuig, kwam eergisteren, ten een uur namiddag, met eenen hevigen zuidewind voor Uerdingen. Het schip van *Theodorus Weerpass*, van Dusseldorp, hetwelk daar voor anker lag, ligtte hetzelve dadelijk en botste in volle zeil tegen de stoomboot aan. De schok was zoo hevig, dat men aanvankelijk dacht, dat de *James Wath* zou zinken, en dadelijk liep het gerucht, dat de lading zonder redding verloren was. Maar, volgens berigten van heden, zou het schip van *Weerpass* veel meer beschadigd zijn, dan de stoomboot, welke alleen zijne galerij heeft verloren en weldra in staat is geweest zijne reis te vervolgen. Men veronderstelt, dat het niet bij toeval is gebeurd, dat het schip van *Weerpass* op de stoomboot heeft gestooten; doch daaromtrent zal een nader onderzoek plaats hebben.

LONDEN, den 6. Mei.

Gisteren is eene brievenmaal uit Buenos-Aijres aangekomen. De couranten gaan tot den 5. en de brieven tot den 8. Maart. Een buitengewoon nommer van de *Argus* behelst den inhoud van het traktaat van vriendschap, koophandel en zeevaart, gesloten tusschen Groot-Brittannie en de provincien van Rio de la Plata. Het is den 2. Februarij tusschen den heer *Parish*, consul-generaal van Engeland, en don *J. Garcia*, minister van binnenlandsche zaken van Buenos-Aijres, geteekend. Het is door het congres goedgekeurd, en den 19. Februarij door het hoofd der uitvoerende magt, *J. G. de las Heras*, bekrachtigd. Het bevat 15 artikelen, en bepaalt over en weder vrijheid van handel op den voet der meest begunstigde natien. Twaalf artikelen zijn gewijd aan de bijzonderheden der wederzijdsch aan de onderdanen der beide staten toegekende voordeelen. Een artikel bepaalt, dat de Engelsche onderdanen, die zich in de Vereenigde provincien zullen nederzetten, eene volkomen vrijheid van geweten genieten, en geautoriseerd zijn zullen om hunnen godsdienst uit te oefenen, hetzij in hunne huizen, hetzij in de kerken of kapellen, welke zij op voegzame plaatsen, met goedkeuring van het gouvernement, bouwen en onderhouden zullen, en dat de onderdanen der provincien gelijk voorregt zullen genieten in de staten van Z. Br. M. Bij een ander artikel verbinden zich de Vereenigde provincien om mede te werken tot afschaffing van den slavenhandel.

PARYS, den 9. Mei.

Nog dagelijks loopen de gesprekken over de nieuwe wetten aangaande de renten op den staat. Dezelve dalen, en de nieuwe 3 pCts., voortvloeijende uit de wet tot schadeloosstelling der emigranten, zijn heden zelfs beneden 75 fr. geweest. De minister *de Villèle* vleit zich, dat zulks het werk van speculanten is. Intusschen weet men toch, dat vele lieden, geen vertrouwen meer in deze renten stellende, hunne inschrijvingen verkoopen. — Middelerwijl worden de toebereidselen tot de zalving te Rheims met alle magt voortgezet; de pracht zal voorbeeldeloos zijn; men meubileert het aartsbisschoppelijke paleis als een koninklijk huis, en geeft verscheidene millioenen voor meubels uit, die naauwelijks eenige uren gebruikt worden. Men schijnt er bijzondere waarde aan te hechten, vreemde prinsen bij de krooning te zien; het is echter te vreezen, dat, ondanks alle uitnoodigingen, er weinig of geen zullen komen. — Het formulier van eed, door den koning bij deze gelegenheid af te leggen, maakt veel te doen; men wenschte, gelijk sommigen beweren, het charter daarin niet te noemen en het oude formulier te behouden, waarin ook een artikel tegen de ketters voorkomt. Er schijnt nog geen besluit over deze zaak genomen te zijn. — In weerwil van de wet tot schadeloosstelling van de emigranten, worden toch nog vele pogingen aangewend, om de koopers van de nationale goederen tot eene nadere overtehalen. Ook spreken de ministeriele bladen met grooten lof van » de edele handeling" van zulk een weldenkend kooper, die de erven van den voormaligen bezitter » a's eerste schadeloosstelling" de som van 12,000 fr. heeft betaald, » wier eervolle kwitantie een roemwaardige titel voor hem is." Op de lofuitingen *voor* koopers, die zoo edel handelen, kunnen wel declamatien *tegen* degenen volgen, die zulke voorbeelden niet tot rigtsnoer nemen.

— De kamer der afgevaardigden heeft de wet, om, te rekenen van 1. September 1825, de vreemde granen in magazijnen van de administratie te doen opslaan, met 237 tegen 31 stemmen aangenomen.

BATAVIA, den 18. December.

Het gouvernement heeft depeches ontvangen van den resident van Palembang, loopende tot den 23. November, waarin bij verslag doet van eenen geweldigen en roekeloozen aanval, door 3 à 400 manschappen, onder geleide van den jongen Sultan gedaan, op den door onze troepen bezetten kraton, met geen ander gevolg echter, dan zoo als natuurlijk was, dat de aanvallers door onze troepen zijn afgeslagen en terug gedreven, met een verlies van 20 à 30 dooden en even zoo veel gekwetsen; terwijl wij van onze zijde drie en twintig gewonden tellen, van welke twee manschappen nader overleden zijn. Om zich een denkbeeld te kunnen maken van de roekeloosheid en onbezonnenheid van dezen aanslag, welke men den 22. November, onder begunstiging van den nacht, ten uitvoer bragt, kunnen wij ons niet weerhouden het volgende bekend te maken. Welke de bedoeling geweest zij van den sultan, laat zich tot op dit oogenblik nog niet gissen, en de maatregelen door hem bij deze, aan razernij grenzende onderneming beraamd, dragen in geenen deele het kenmerk dier fijne arglistigheid, met welke gewoonlijk, bij inlandsche vorsten, zaken van zulken aard overlegd en voorbereid worden.

Het blijkt, dat verscheidene dagen voor het gebeurde, een iegelijk met het plan bekend was, en zoo men aan het gerucht twijfelde, het was alleen, omdat de aanslag te hopeloos scheen, om er geloof aan te kunnen hechten. De maatregelen, van onze zijde genomen, tot afwering van eenen aanval, waren noch den sultan, noch iemand, onbekend. Uit zijne woning, op een geweerschot van den muur des kratons gelegen, kon de sultan de stukken geschut zien, die op de wallen geplant werden, en onder het bereik van het geschut verzamelde hij eenig volk in zijn huis, op het oogenblik, dat op eenen wenk, dat huis met ons kanon

in den grond kon worden geschoten. Eindelijk valt hij met vier honderd menschen, alleen met pieken en klewangs gewapend, (want slechts weinige waren met geweren voorzien,) eene Europische magt aan, welke hij moest overtuigd zijn, dat zoo sterk was, dat van zijne zijde geene overweldiging derzelve mogelijk was te achten; aan eenige stukken metaal geschut, welke in het bezit des sultans zijn en voor zijne woning stonden, om bij inlandsche feesten salut-schoten te doen, schijnt niet eens door hem te zijn gedacht, ten minste het blijkt niet dat daarvan gebruik is gemaakt.

De rapporten omtrent het in deze omstandigheden gehouden bedaard gedrag en de met beleid genomene maatregelen van den luitenant-kolonel *van Cartel*, militair-kommandant van Palembang, zijn in allen deele gunstig, en de koelbloedigheid, met welke alle officieren en manschappen den hevigen aanval hebben afgewacht en afgeslagen, wordt door den kommandant met den grootsten lof vermeld. Bijzonder prijst hij het gedrag van den 1ste luitenant der artillerie *Bastiaanze*, den 2de luitenant der infanterie *Boelhouwer*, den fungerend onder-inspecteur der militaire administratie *Schultze*, alsmede dat van den buitengewonen 2de luitenant der koninklijke marine *W. Steffens*, en van den 2de luitenant der koninklijke marine *J. Steffens*. De fungerend onder-inspecteur *Schultze*, heeft drie wonden bekomen, en de luitenant *W. Steffens*, die met verlof op Palembang zich bevond, en als vrijwilliger zich onder de bevelen van den kommandant gesteld had, twee. De luitenants *Schrijner* en *Bosman*, worden insgelijks onder de geblesseerden vermeld.

De resident van Palembang, de heer *Reijnst*, liet terstond na dit voorval aan den soesoehoenan en zijnen zoon den sultan voorstellen, om zich onverwijld gewillig aan boord te begeven van een aan te wijzen vaartuig om naar Batavia te worden opgezonden. Beiden lieten terug weten dat zij hiertoe bereid waren en werkelijk is de soesoehoenan met zijne vrouwen en eenig gevolg, aan boord van de ingehuurde brik *Wilhelmina* gegaan, en met dezelve, onder bedekking eener militaire wacht, op Batavia aangekomen, alwaar hij vooreerst in het stadhuis is gehuisvest. Zijn zoon de sultan heeft zich echter van Palembang verwijderd met eenige der personen van het komplot; waarschijnlijk zal hij trachten de binnenlanden te bereiken, hoezeer de militaire kommandant alle middelen in het werk gesteld heeft, om hem te beletten zich naar de Rawa's te begeven.

BRUSSEL, den 10. Mei.

Heden avond vertrekt H.M. de koningin naar Berlijn. De hertog *van Ursel* zal Hoogstdezelve vergezellen.

De keizer van Marokko heeft aan de vaartuigen onder Nederlandsche vlag den vrijen toegang in de havens van St. Croix verleend; met belofte van bescherming zoo voor de schepen als derzelver ladingen.

LEEUWARDEN, den 10. Mei.

De heer Baron *Verstolk van Soelen*, zijne zending in Vriesland volbragt hebbende, heeft deze provincie weder verlaten.

AARDENBURG, (Prov. Zeeland) den 5. Mei.

Heden hadden wij het genoegen om de bestrating van den zijtak des wegs der 1ste klasse No. [illegible], door deze stad naar Maldegem, voltooid te zien; even buiten de waterpoort alhier, werd de laatste steen gelegd, door den burgemeester dezer stad, in tegenwoordigheid van den heer ingenieur *Caland*, den heer burgemeester van Maldegem en andere ambtenaren. Bij deze plegtigheid bevond zich een korps muzijkanten van Maldegem en een groot aantal ingezetenen, welke hun genoegen te kennen gaven over de voltooijing van zulk een, voor Aardenburg niet alleen, maar ook voor de ingezetenen van dezen oord en van Oost- en West-Vlaanderen, zoo belangrijk werk, waardoor de gemeenschap met deze en genoemde twee provincien ten allen tijde verzekerd wordt. Na eene op deze gelegenheid toepasselijke aanspraak door den heer ingenieur gedaan, en door den burgemeester van Aardenburg beantwoord, eindigde de plegtigheid met een algemeen gejuich van *leve de Koning!*

ARNHEM, den 14. Mei.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 13. Mei.	1 El 4 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen 0 D
Den 14. dito.	1 El 4 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen 0 D

Getrouwd:

J. G. E. GERHARDS
en
J. E. WERLE, Wed. H. CRAMER.

Oosterbeek,
den 11. Mei 1825.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.